

Што е тоа контрастно средство на база на јод?

Контрастното средство што содржи јод понекогаш се нарекува „боја за рентгенско снимање“. Тоа е безбојна течност што содржи јод и што ви се вбригува во телото за да овозможи вашите органи да се гледаат појасно при снимањето. Од неа телото нема да ви се „обои“ и обично ќе ја исфрлите од телото преку мочта.

Како ќе ми биде дадено контрастното средство што содржи јод?

Контрастното средство може да се даде на повеќе начини. Може да се испие, да се вбрига со инјекција во артерија или во вена, или директно да се вбрига со инјекција во зглоб или во друг дел на телото.

Дали ќе почувствувам нешто кога ќе ми стават инјекција со контрастно средство што содржи јод?

Повеќето пациенти нема да почувствуваат ништо кога примаат инјекција со контрастно средство на база на јод во артерија или во вена, ама некои пациенти може да имаат чувство дека низ телото им се шири голема топлина околу дваесетина секунди додека ја примаат инјекцијата и непосредно потоа. Тоа чувство честопати е сосредоточено околу подрачјето на ципите и може да ви се чини дека испуштате моч, ама не е така. Тоа чувство се јавува многу често и минува брзо. Понекогаш пациентите чувствуваат гадење (како кога ви се повраќа) кусо време додека ја примаат инјекцијата и непосредно потоа (видете подолу, кај прашањето за опасностите).

Колку долго трае ставањето на инјекцијата со контрастно средство на база на јод?

Ставањето на инјекцијата трае од 10 до 30 секунди ако ви ја ставаат во вена во раката за да ве снимаат со компјутерски томограф (CT scan). Ако треба да ви се направи ангиограм (рентгенско снимање на крвните или лимфните садови), веројатно ќе ви стават повеќе инјекции (ама само еднаш ќе ве боцнат) преку танко пластично цевче вметнато во вашата ципа во текот на постапката.

За други проверки, како што се артрографијата (снимање на зглобовите) или миелографијата (снимање на коскената срж), контрастното средство рачно ќе ви го вбрига лекарот радиолог.

Зошто ми е потребно контрастно средство што содржи јод?

Контрастното средство ќе му даде дополнителни информации на лекарот радиолог кој треба да ги протолкува вашите снимки (сликите што биле направени додека ве снимале). Тие дополнителни информации честопати помагаат поточно да се утврди за какво заболување се работи.

Кои се опасностите од примањето контрастно средство што содржи јод и што се дава со инјекција или преку уста?

Опасностите и компликациите од контрастното средство може да ги вклучуваат следните работи, но не се ограничени само на нив.

- Контрастното средство може да истече надвор од крвниот сад. Ако истекло само малку средство, на местото може да се стави мраз, да се држи притиснато, и можете да си одите без натамошно лекување. Ако истече многу средство или ако чувствувате болка што се засилува, ако имате оток што станува поголем или црвенило што се шири, мора да појдете кај вашиот општ лекар или на одделот за итни случаи во вашата најблиска болница.

- Несакани дејства поврзани со бубрезите: Ако веќе имате тешко заболување на бубрезите или шеќерна болест, или пак и едното и другото, контрастното средство што содржи јод може привремено да ви ја влоши работата на бубрезите. Меѓутоа, во повеќето случаи, состојбата пак ќе стане нормална.

- Алергиски реакции. Тие може да настапат во првите 5 минути, а имало случаи кога настанувале и до една недела по примањето на инјекцијата. Најтешките реакции обично се јавуваат во текот на првите 10 минути.

a) Помали реакции обично се јавуваат кај 1 од 100 пациенти и обично поминуваат сами од себе и не бараат никакво посебно лекување. Реакциите вклучуваат зацрвенување и топлина на лицето, слабо гадење и/или повраќање и слаб јадеж.

b) Умерено тешки реакции се случуваат кај помалку од 1 на секои 1000 луѓе. За нив честопати е потребно да се примаат лекови, а знаците вклучуваат продолжително повраќање, осип по целото тело, или отекување на лицето, устата или грлото, поради што е отежнато дишењето и голтањето.

c) Тешки реакции, вклучувајќи и смрт, се случуваат кај помалку од 1 на 100.000 луѓе. Притоа е неопходно итно медицинско лекување, а честопати и престојување во болница заради следење на состојбата.

Што може да се стори за да се отстранат или спречат овие несакани дејства?

- Амбулантата каде што се врши снимањето ќе има соодветно обучен персонал и соодветни лекови и опрема за да ви помогне во случај да имате несакана реакција на контрастното средство.

- Ако бубрезите не ви работат нормално, а било одлучено дека е потребно да примите контрастно средство, може ќе треба неколку часа венски (директно во вената) да примате бистра течност преку „инфузија“ (капка по капка) пред да почне вашата постапка, за да се намали можноста да ви се влоши работењето на бубрезите. Можно е да продолжите да примате течности во вената и откако ќе заврши вашата постапка.

Бременост и доење

Општо правило е грижливо да се размисли пред да се даде на бремена жена каков и да било лек, вклучувајќи и контрастно средство. Не постојат медицински докази дека контрастното средство може да му наштети на нероденото бебе или плодот, ама истовремено нема ни доволно обемни проучувања што со сигурност би потврдиле дека тоа е безбедно.

Помалку од 1/1000 дел од контрастното средство што се дава на мајката влегува во мајчиното млеко, па според тоа нема причина да прекинете со доењето ако треба да примите контрастно средство, бидејќи вашето млеко нема да му наштети на вашето бебе.

Што ќе се случи откако ќе си заминам од одделот, амбулантата или болницата каде што ми била ставена инјекцијата?

Ако ви се слоши, ако не се чувствувате добро или ако забележите дека што и да било не е како што треба, појдете на најблискиот оддел за итни случаи или кај најблискиот општ лекар. Тешки реакции на контрастното средство многу ретко се случуваат по повеќе од 1 час откако било дадено контрастното средство.

Овие информации се добиени од Напатствијата за давање контрастно средство на RANZCR.